

N:o 16.

Auk. till Riksd. Kansli den 24 Febr. 1881, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om rättighet för Karlskrona—Vexjö jernvägsaktiebolag att på en gång återbetala hela återstoden af det till bolagets jernvägsanläggning erhållna statslån.

(R. A).

Enligt nådigt bref den 15 September 1871 beviljade Kongl. Maj:t det för utförande af en jernväg mellan Vexjö och Karlskrona bildade Karlskrona—Vexjö jernvägsaktiebolag ett låneunderstöd af 2,600,000 kronor, att under åren 1872, 1873 och 1874 med bestämda belopp hvarje gång utgå af det utaf 1871 års Riksdag beviljade extra anslag å 10,000,000 kronor, under vilkor, bland annat, i enlighet med Riksdagens beslut:

att annuiteten för lånebidragets återgåldande skulle beräknas till sex procent å ursprungliga lånebeloppet och deraf först godtgöras ränta efter fem för hundra å oguldet kapitalbelopp och återstoden utgöra afbetalning derå;

att räntefrihet å hvarje särskildt belopp af låneunderstödet finge åtnjutas under tre år från den bestämda lyftningsdagen; dock icke utöfver ett år från den 1 Oktober 1875, då banan borde vara färdig och för trafik öppnad; samt

att kapitalafbetalning skulle ske första gången den 1 Oktober 1878.

Den 5 Augusti 1874 började trafiken å banan, och har, på sätt styrelsen för Karlskrona—Vexjö jernvägsaktiebolag i en till Kongl. Maj:t ingifven skrift anført, rörelsen derå i väsentlig mån motsvarat det resultat, som deraf kunnat förväntas, så att den annuitet af 156,000 kronor, som skolat till statsverket erläggas, kunnat under de efter banans öppnande förflutna år i behörig ordning

gäldas. Aktieeigarne hade dock under denna tid icke kommit i åtnjutande af någon annan afkomst af det till företaget af dem tillskjutna kapital än den, jemlikt § 9 af Bolagsordningen, dem tillförsäkrade ränta under byggnadstiden å inbetalda belopp.

Enär likväl aktieeigarne, som utgjorde en ej ringa del af befolkningen i trakterna mellan Karlskrona och Vexjö, ansett sig ej sakna fog förvänta åtminstone någon räntegodtgörelse å sina, flerstädes med stora ansträngningar, gjorda tillskott till företaget, samt en dylik förmån icke kunde beredas dem, så vida icke en nedsättning i den nu bestämda räntan å statslånet och en deraf föranledd minskning af annuiteten deraf kunde åvägabringas, men något medgifvande att skyndsammare än genom erläggande af förenämnda annuitet gälda bolagets ifrågavarande lån icke förefunnos uti det om företagens utförande avslutade kontrakt, och en underhandling om konvertering af räntan å sagda skuldbelopp icke blefve möjlig med mindre bolaget egde visshet att efter bestämd uppsägningstid kunna inbetala delar af samma lån eller hela återstoden deraf, har styrelsen för Karlskrona—Vexjö jernvägsaktiebolag uti ofvan omförmälda skrift anhållit om ett sådant tillägg till det emellan Kongl. Maj:t och kronan å den ena och bolaget å den andra sidan avslutade kontrakt om arbetets utförande mot erhållande af förenämnda statslånebidrag, att bolaget egde efter bestämd uppsägningstid, hvilken af bolagsstyrelsen föreslagits till högst tre månader, inbetala delar af dess kapitalskuld eller hela återstoden deraf, allt med ränta till betalningsdagen, hvarefter annuiteten å lånet i förra fallet skulle minskas med det belopp, som uppkomme, då afbetalningssumman dividerades med antalet af de återstående amorteringsåren enligt kontraktets nuvarande bestämmelser.

Till följd af härå erhållen nådig remiss hafva Fullmäktige i Riksgäldskontoret afgifvit infordradt underdånigt utlåtande i ärendet och dervid, jemte meddelande af den upplysning, att af ifrågavarande låneunderstöd, som utbetalts i olika poster under åren 1872, 1873 och 1874, för närvarande återstode oguldna 2,518,035 kronor, förmält sig af uppgifna skäl icke kunna tillstyrka, att afseende fästades å bolagets förevarande ansökning, så vidt den åsyftade beredande af rätt för bolaget att, utan hänsyn till det stadgade amorteringssättet, afbetala delar af skulden och i proportion till sålunda skedd afbetalning minska det årliga annuitetsbeloppet, men deremot anse bolagets framställning om rätt till återbetalning af lånet i dess helhet kunna, för så vidt en dylik återbetalning egde rum på sådant sätt och å sådan tid, att medlens mottagande ej medförde förlust för statsverket, bifallas; i afseende hvarå Fullmäktige anmält att, med iakttagande af ett dylikt förbehåll, lånbeloppet lämpligen kunde användas till afbetalning å den del af statskulden, som löpte med lika ränta som den af Karlskrona—Vexjö jernvägsaktiebolag å dess lån förskrifna, eller fem procent, samt att, då en konvertering af 1868 och 1870 års svenska fem procent statslån antagligen komme att ega rum,

så snart en dylik konvertering lämpligen och kontraktsevenligt kunde ske, en inbetalning af hela återstående lånbeloppet kunde utan förlust för staten medgifvas å sådan tid, att medlen kunde användas i sammanhang med en förestående konvertering af vare sig 1868 eller 1870 års statslån eller till en förstärkt amortering af det förra af dessa lån.

På grund af hvad sålunda förekommit och i öfverensstämmelse med hvad Fullmäktige i Riksgäldskontoret hemställt, har Kongl. Maj:t i nådig proposition af den 28 nästlidne Januari, som till Stats-Utskottets behandling remitterats, föreslagit Riksdagen medgifva, att Karlskrona—Vexjö jernvägsaktiebolag finge, efter förutgående med Fullmäktige i Riksgäldskontoret träffad öfverenskommelse, gälda sin återstående kapitalskuld till staten å den tid, Fullmäktige funne skäligt bestämma.

Utskottet, som ansett bolagets ansökning kunna på det sätt, Kongl. Maj:t föreslagit, bifallas utan att förlust för statsverket vore att befara, hemställer,

att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts ifrågasvarande proposition, medgifva, att Karlskrona—Vexjö jernvägsaktiebolag må, efter förutgående med Fullmäktige i Riksgäldskontoret träffad öfverenskommelse, gälda sin återstående kapitalskuld till staten å den tid, Fullmäktige finna skäligt bestämma.

Stockholm den 24 Februari 1881.

På Stats-Utskottets vägnar:

E. Key.